

Романовський Валентин Валентинович
здобувач третього рівня вищої освіти,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-392-0-11>

ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Війна в Україні спричинила значні зміни в усіх сферах життя, включаючи й інтелектуальну власність (ІВ) у сфері інформаційних технологій (ІТ). З одного боку, ІТ-сектор є одним із небагатьох, що продовжує демонструвати стійкість та генерувати експортні надходження. З іншого боку, війна створює нові виклики для захисту ІВ в ІТ секторі, які потребують комплексного аналізу та рішень.

До основних проблем захисту інтелектуальної власності доцільно віднести:

1. Зростання кіберзагроз.

Війна супроводжується значним зростанням кібератак, спрямованих на крадіжку даних, промисловий шпіонаж та порушення роботи ІТ-систем. Це призводить до витоку конфіденційної інформації, ноу-хау та комерційних таємниць, що завдає шкоди ІТ-компаніям та їхнім клієнтам. Тому зростає потреба у вжитті заходів щодо посилення кібербезпеки, вдосконалення систем захисту даних та підвищення обізнаності ІТ-спеціалістів щодо кіберзагроз.

2. Ускладнення реєстрації та захисту прав [1].

Військові дії та руйнування можуть призвести до порушення процедур реєстрації об'єктів ІВ, а також ускладнити доступ до відповідних державних органів. Це робить процес захисту прав

на ІВ більш складним та витратним, що може негативно вплинути на інвестиційну привабливість ІТ-сектору. Тому нагальним завданням стають заходи щодо спрощення процедур реєстрації ІВ, забезпечення доступу до державних реєстрів в умовах війни та використання онлайн-сервісів для подання заявок та отримання свідоцтв.

3. Незаконне використання ІВ.

В умовах війни можуть зрости випадки незаконного використання ІВ, наприклад, використання піратського програмного забезпечення, копіювання контенту без дозволу або порушення патентних прав. Це завдає шкоди ІТ-компаніям, знижує їхні доходи та стримує інновації. З цих причин необхідно посилити контроль за дотриманням законодавства в сфері ІВ, активізувати роботу правоохоронних органів та проводити кампанії з підвищення обізнаності щодо захисту ІВ.

4. Відтік кадрів: війна призвела до значного відтоку ІТ-спеціалістів з України, що може призвести до витоку ноу-хау та послаблення потенціалу захисту ІВ. Це може негативно вплинути на конкурентоспроможність ІТ-компаній та уповільнити розвиток ІТ-сектору. Вирішення цієї проблеми потребує заходів щодо підтримки ІТ-спеціалістів в Україні, створення сприятливих умов для їхнього повернення та розвитку кадрового потенціалу ІТ-сектору.

Отже, посилення захисту інтелектуальної власності в Україні лежить у площині [2]:

1. Вдосконалення законодавства.

Необхідно внести зміни до законодавства в сфері ІВ, щоб воно відповідало сучасним викликам та забезпечувало ефективну захист прав інтелектуальної власності. Це стосується посилення відповідальності за порушення прав на ІВ, вдосконалення процедур розгляду спорів та запровадження нових інструментів захисту ІВ, наприклад, географічних зазначень та торгових марок.

2. Державна підтримка.

Держава має вживати заходів щодо підтримки ІТ-сектору в умовах війни, включаючи фінансування програм захисту ІВ, розвиток інфраструктури кібербезпеки та надання стимулів для інновацій. Мова має йти на включати податкові пільги для ІТ-компаній, грантові програми для розробки нових технологій.

Державним органам, відповідальним за захист інтелектуальної власності, необхідно виділити:

- Підвищення обізнаності: Необхідно підвищувати обізнаність правовласників у сфері ІС про свої права та про те, як їх захистити.

- Формування культури поваги до інтелектуальної власності. Необхідно формувати культуру поваги до інтелектуальної власності в Україні, що дозволить знизити рівень піратства та інших форм незаконного використання інтелектуальної власності.

Отже, захист інтелектуальної власності у сфері ІТ є важливим завданням для забезпечення сталого розвитку ІТ-сектору в Україні. Вирішення проблем у цій сфері дозволить зберегти конкурентні переваги українських ІТ-компаній та стимулювати їх подальше зростання.

Література:

1. Борисенко В. Що змінилося в регулюванні права інтелектуальної власності під час війни. 2023. URL: https://jurliga.ligazakon.net/analitics/223120_shcho-zmnilosya-v-regulyuvann-prava-ntelektualno-vlasnost-pd-chas-vyni
2. Як технічні компанії можуть захистити свою інтелектуальну власність: 5 ефективних способів. URL: <https://www.avitar.legal/post/yak-tehnichni-kompaniyi-mozhut-zahistiti-svoyu-intelektualnu-vlasnist-5-efektivnih-sposobiv>